

Den första budgeten

Den borgerliga regeringen har lagt fram precis en sådan budget som cynikerna alltid har sagt att en ny regering skulle komma att göra. Det vill säga mer av samma sak som under den socialdemokratiska regimen. Höjda utgifter, höjda skatter och ett ökat underskott i statsbudgeten.

Om den nya budgeten kan således sägas detsamma som om hr Strängs senaste alster: det är en rekordbudget med en rekordartad omslutning, och underskottet är rekordstort. Trots detta innehåller budgeten få godsaker åt medborgarna. Pensionärerna får en förbättring för att täcka prisstegringarna, och barnbidragen höjs fast först från och med nästa årsskifte. Ansvällningen av statsutgifterna ombesörjes till betydande del av den skrämmande automatiken. Visst finns där en del ökade satsningar, som ytterligare belastar vår redan hårt ansträngda ekonomi. Skvallret från Kanslihuset förmäler att budgetminister Mundebo först gav de "egna", dvs fp-statsråden, löften om vissa förbättringar inom deras områden, vilket naturligen försvagade hans position inför förhandlingarna med de övriga statsråden. Tacknämligt får väl sägas vara att polisen och försvaret denna gång inte helt glöms bort.

Nej, hr Mundebo gjorde nog klokt som i TV förklarade att regeringen inte bör bedömas efter sifferexercisen i den här budgeten. Väljarna bör i stället uppmärksamma de riktlinjer för regeringens fortsatta arbete som presenteras och de förslag som regeringen ämnar förelägga riksdagen under våren. Regeringsskiftet skedde mitt uppe i budgetarbetet. De knappa 100 dagar som de

nya statsråden haft på sig har inte räckt för att göra de omprioriteringar och de besparingar, som blir nödvändiga om regeringen skall kunna skaffa sig ett resursutrymme för att kunna förverkliga sina vallöften.

Gösta Bohman har också rätt när han understryker att budgeten är ett arv från det socialdemokratiska fögderiet. Dess trista utseende avspeglar den ekonomiska verkligheten och de många räkningar som nu måste betalas. De tyngsta posterna bland de utgiftsökningar, som inte är att hänföra till automatiken, utgöres bland annat av 3 miljarder till NJA och varven, utgifter för det fortsatta lagerstödet, reserverade medel för stöd till teko-industrin samt ökade resurser till arbetsmarknadspolitiken.

Regeringen har valt att lägga fram en budget som framför allt tar sikte på att upprätthålla sysselsättningen. De osäkra konjunkturutsikterna och det svenska näringslivets mycket bekymmersamma läge hotar att leda till en ökad arbetslöshet under 1977. Den offentliga sektorns expansion får stå för de arbetstillfällena, som näringslivet inte kan erbjuda när dess produkter inte längre går att sälja på världsmarknaden. Det är mot den här bakgrunden komiskt, om det inte vore så bedrövtligt, att lyssna på de socialdemokratiska kommentarerna. Budgeten är en spjutspets mot löntagarna, sade fd statsrådet Thage Petterson. Regeringen utmanar LO-kollektivet, dundrade Gunnar Nilsson. Och detta får en regering höra som ger löntagarna större lättnader i den direkta skatten än vad LO och TCO kom överens om med socialdemokraterna och som dessutom, som sagt, inriktar hela sin budget på att kla-

ra sysselsättningen!

Den kritik som kan och bör riktas mot den borgerliga regeringens första budget är att den innehåller så ytterst litet som kan ses som en inledning till en sanering av den svenska ekonomin. Satsningen på den offentliga sektorn fortsätter. Vi har under de senaste åren haft och kommer också för 1977 att ha en takt i ökningen av den offentliga konsumtionen, som to m överstiger vad långtidsutredningen räknade med i sitt mest expansiva alternativ.

Höjda offentliga utgifter idag leder till högre utgifter i morgon och skattetrycket cementas fast. Den utländska upplåningen fortsätter under 1977 och ökar to m i omfång. Det kan bli så att penningvärdet offras.

Det bästa med den nya budgeten är det sätt på vilket den presenterats av herrar Bohman och Mundebo och de ord av allvar som präglar den av hr Bohman signerade finansplanen. Borta är de pösiga orden om att Sveriges ekonomiska läge är gott, ja, rentav bäst i världen. Vi har sluppit att höra att visserligen ökar skatterna, men det är ju för vårt eget bästa och finansministern har så god hand med pengarna! Herrar Mundebo och Bohman säger inte att deras budget är ett mästerverk. De erkänner utan omsvep dess brister. De beklagar skattehöjningarna och myndigförklarar medborgarna genom att lägga ekonomiska fakta på bordet.

Sveriges ekonomiska läge är utsatt. Vi har levt över våra tillgångar och upprätthåller vår egen välfärd med hjälp av andra länders

sparande. Vi befinner oss ännu långt ifrån Danmarks eller Englands situation, men färdriktningen är ogynnsam. De svenska arbetskraftskostnaderna ligger cirka 30 procent över de västtyska, och i Förenta Stater-na kan konsumenten köpa två Buick för samma pris som han får betala för en Volvo. Vår export går dåligt, våra priser är för höga.

En konjunkturuppgång kommer under årets lopp, men det är inte säkert att uppsvinget blir så kraftigt och varaktigt att vi kan räkna med att flera års god exportkonjunktur hjälper oss ur våra svårigheter. Andra länder för en mera återhållsam politik än den svenska. Sysselsättningen prioriteras inte lika hårt, medan penningvärdet och tillväxten mera skjuts i förgrunden. Reformtaket är också långsammare i omvärlden. Det svenska näringslivet har inte bara haft att brottas med kostnadshöjningar, det har under senare år fullkomligt överösts med nya lagar och bestämmelser vars omsättande i praktisk handling tar tid från övrigt arbete.

Det svenska kostnadsläget måste komma i nivå med omvärldens. Detta faktum går inte att komma runt. Arbetsmarknadens parter bär ett tungt ansvar. Det gör också den nya regeringen som, om icke i denna budget, så i nästa, måste visa att en regering kan något mer än att enbart kräva mera av medborgarna. En regering i ett utbyggt modernt välfärdssamhälle måste ha nog fantasi och styrka att också ompröva och skära i gamla utgifter, inte bara addera nya.